

Tilsynsrapport
Givskud Zoo
2021

Rådet for Zoologiske Anlægs samlede vurdering

Denne tilsynsrapport i 2021 følger op på Rådet for Zoologiske Anlægs tidligere vurdering af Givskud Zoo - Zootopia, og gør status for udviklingen og kvaliteten af anlæggets arbejde.

Det er Rådet for Zoologiske Anlægs samlede vurdering i 2021, at Givskud Zoos opgavevaretagelse er

meget tilfredsstillende

Givskud Zoo står stærkt på de lovbestede opgaver som formidling, avlssamarbejder, naturbevarelse og bidrag til forskning. Givskud Zoo er - som ved rådets sidste besigtigelse - et veldrevet anlæg i vækst, der med et strategisk afsæt og en stærk økonomi kontinuerligt arbejder for at udvikle den samlede virksomhed kvalitativt, herunder innovative og dagsordensættende nye anlæg.

Vurdering i 2019

Rådets samlede vurdering af Givskuds Zoos opgavevaretagelse i 2019 var meget tilfredsstillende. Den skriftlige vurdering i 2019 kan læses her: [Rådets tilsynsrapport for Givskud Zoo 2019](#)

Fakta om Givskud Zoo

Givskud Zoo - Zootopia er en selvejende institution, der modtager statsligt driftstilskud i henhold til lov om statstilskud til zoologiske anlæg. Staten er anlæggets offentlige hovedtilskudsyder.

Anlægget er oprettet i 1969 som privat aktieselskab og ændret i 1983 til selvejende institution. Givskud Zoo har siden 2015 ejet og drevet Danhostel Givskud, og er siden oprettelsen udvidet og forbedret med en række udendørs anlæg.

Anlægget samarbejder med en række interessenter nationalt og internationalt både om dyrehold og markedsføring, herunder zoo-anlæg, zoo-organisationer, universiteter og forlystelsesparker.

Nøgletal for Givskud Zoo 2020:

- Antal besøgende var 364.000¹ (2019: 404.881 besøgende)
- Samlede omsætning var 77,8 mio. kr. (2019: 74,6 mio. kr.)
- Anlægget rådede over 53 fastansatte årsværk (2019: 52)
- Anlægget rådede over et areal på 120 hektar, heraf 65 hektar til dyr.

¹ Periodevis nedlukning i 2020 pga. covid-19.

Fokusområder

Arbejdsgrundlag

Det zoologiske anlæg er i henhold til lov om statstilskud til zoologiske anlæg forpligtet til at udarbejde en fireårig arbejdsplan, hvoraf det fremgår, hvilke opgaver anlægget vil forpligte sig til at udføre. Vedtægterne skal være godkendt af Kulturministeriet.

Anlæggets vedtægtsbestemte formål er i kort form formidling, naturbevarelse og forskning. Anlægget udarbejdede i 2004 en perspektiv- og masterplan, som siden da har fungeret som en dynamisk plan for anlæggets udvikling med speciel fokus på de grundlæggende værdier for fremtidens zoologiske anlæg og hvordan Givskud Zoo vil imødegå fremtidens udfordringer og krav. Formålet med masterplanen er at skitsere den fysiske udvikling af Givskud Zoo - Zootopia. Anlægget udarbejder ny masterplan for 2022-29.

Anlægget har udarbejdet fireårig strategi og arbejdsplan for 2021-24.

Ressourcegrundlag

Det zoologiske anlæg er forpligtet til at have en høj standard og et økonomisk grundlag, der gør det muligt at opretholde denne. Endvidere skal der være en fuldtidsansat zoolog.

a. Økonomi

Anlæggets samlede indtægter i 2020 var på 77,8 mio. kr. og fordeler sig således:

- Driftstilskud fra staten 3,6 mio. kr.
- Statslige hjælpepakker 20,0 mio. kr. (Covid-19)
- Tilskud fra kommune 0,1 mio. kr.
- Ikke offentlige tilskud mm 1,0 mio. kr.
- Egenindtjening 53,0 mio. kr.

Årets resultat var på 7,1 mio. kr. i 2020 (i 2019 på 0,6 mio. kr.). De statslige corona-hjælpepakker, herunder refusionsordningen for rabat på entré var afgørende for årets resultat.

Efter tilførsel af årets resultat var anlæggets egenkapital på 43,7 mio. kr. hvoraf hovedparten var bundet i fast ejendom. Givskud Zoo sparer op til planlagte forbedringer af anlægget.

Vejle Kommune har de seneste år ydet anlægstilskud på i alt 5,5 mio. kr. fordelt med 2 mio. kr. til nyt brillebjørneanlæg og 3,5 mio. kr. til nyt pingvinanlæg. Givskud Zoo vil også fremover arbejde for at tilvejebringe eksterne midler til nye anlæg, da det er vanskeligt at skaffe midler fra egen drift til de omfattende anlægsudgifter.

b. Medarbejdere

Anlægget rådede i 2020 over 53 fastansatte årsværk, heraf seks fuldtidsansatte biologer. Anlægget lever således op til kravet i zoooven om en fuldtidsansat zoolog.

Med sæsonansatte udgjorde det samlede antal ansatte 263 personer i 2020, hvilket svarer til 76,7 årsværk.

c. Bygninger

Givskud Zoo har velholdte bygningsmæssige rammer, og renoverer og etablerer løbende nye dyreanlæg og publikumsfaciliteter. Anlægget har i disse år et meget højt anlægs aktivitetsniveau.

Den største udvidelse af Givskud Zoo i de seneste år er det nye anlæg til brillebjørne, som åbnede i 2019. Anlægget består af en stald og tre udendørs anlæg med et samlet areal på godt tre hektar, hvilket er det største anlæg af sin art i Europa. I 2020 åbnede Givskud Zoo et nyt anlæg til bongoantiloperne i et kuperet skovområde, der minder om den type natur de lever i i Afrika; en nyetableret sti på i alt seks kilometer, der giver besøgende mulighed for at bevæge sig til fods hele vejen rundt i dyreparken, og en arena for FN's verdensmål. I 2021 bygges bl.a. et nyt stort anlæg på 5000 kvm til sydamerikanske humboldttingviner, ny stald til de asiatiske hovdyr, veterinærklinik og nye legeredskaber til handicappede.

Det Zoologiske Råds vurdering 2021

Givskud Zoo har som andre kulturinstitutioner været underlagt nedlukninger og restriktioner som følge af covid-19, men har alligevel formået fortsat at være et professionelt og veldrevet anlæg, der med et strategisk afsæt og en stærk økonomi kontinuerligt arbejder målrettet for at udvikle den samlede virksomhed kvalitativt med dyrevelfærden i højsædet og med fokus på formidling, avlssamarbejde, naturbevarelse og bidrag til forskning.

Givskud Zoo havde 50 års jubilæum i 2019 og har siden sidste besigtigelse gennemført og igangværende et imponerende antal og ofte innovative anlægsprojekter.

Zoorådet vil følge udviklingen af anlæggets nye perspektiv og masterplan 2022-29 og den fortsatte realisering af anlæggets fireårsplan med interesse.

Formidling

Det zoologiske anlæg skal virke til fremme af formidling af kendskabet til vilde dyr. Anlægget skal have særlige formidlingsprogrammer rettet mod børn og unge, såvel når de besøger anlægget i og uden for skolesammenhæng. Anlægget skal have en tilfredsstillende formidling til gavn for de øvrige gæster.

Det Zoologiske Råds vurdering 2021

Givskud Zoos formidling er på et højt niveau og der er en klar rød tråd i deres formidlingsindsats med baggrund i deres formidlingsstrategi: Oplevelse giver fascina-

tion, der skaber interesse, hvorefter anlægget via formidling kan give viden og forståelse for dyr og natur, og derigennem skabe engagement til at hjælpe med at beskytte naturen og bevare verdens arter.

Anlægget driver en omfattende formidlingsindsats, der løbende udvikles, herunder undervisning, oplæg, rundvisninger, events, besøg i stalde og anlæg, zoo-camp og udstillinger, f.eks. om ulve og om den indflydelse plastik har på vores natur og miljø. Derudover omfattende digital kommunikation og formidling på en overskuelig og informativ hjemmeside, i nyhedsbreve, Instagram og på facebook, f.eks. nyt tiltag kaldet ”Fredagsfakta” med information om dyrearter i parken. Derudover udviklet ny gratis audioguide til alle besøgende.

Anlægget har etableret fine nytænkende elementer som f.eks. det nye anlæg til brillebjørne, arena for FN’s verdensmål og en gangsti, der giver besøgende mulighed for at bevæge sig hele vejen rundt i dyreparken og opleve parken til fods, og igangværende anlægsprojekter som det nye anlæg til sydamerikanske humboldt-pingviner med bl.a. bølgebassin.

Der er i anlægget en god balance imellem dyrevelfærd/formidling og imellem naturoplevelse/kommercielle aktiviteter.

Skoletjenesten i Givskud Zoo tager imod børn fra børnehaver, skoleelever, specialskoler, gymnasiale uddannelser og studerende på videregående uddannelser. Forløbene tilpasses niveauet til de aktuelle hold. Anlægget har udviklet nye undervisningsforløb om bæredygtighed, biodiversitet og FN’s verdensmål. I tilknytning hertil er etableret udendørs arena om verdensmålene med fokus på det, besøgende selv kan gøre i hverdagen.

I 2020 var der en markant nedgang i antallet af besøgende elever og overnattende gæster på lejrskoleophold i anlægget, som følge af Covid-19 restriktioner. I 2020 var der i alt 4.658 dagsbesøg fra uddannelsesinstitutioner og 3.383 besøg med overnatning (I 2019 i alt 6.343 dagsbesøg og 7.474 skolebesøg inkl. overnatning).

Givskud Zoo havde i alt 364.000 besøgende i 2020. I 2019 i alt 404.881 besøgende.

Rådet anbefaler:

- At anlægget fastholder fokus på formidlingsprogrammerne for børn og unge og sideløbende dermed udvikler digitale undervisningstilbud.

Avlssamarbejder

Det zoologiske anlæg skal medvirke aktivt i arbejdet med at bevare truede vilde dyrearter, herunder relevant avlssamarbejde nationalt og internationalt med andre tilsvarende anlæg.

Det Zoologiske Råds vurdering 2021

Anlæggets avlssamarbejde er på et tilfredsstillende niveau, hvor anlægget har fokus på bevaringen af genetisk sunde bestande af dyr i europæiske zoos, herunder på stambøger, hvor Givskud Zoo bl.a. har etableret den europæiske (EAZA) stambog for øst/sydafrikansk løve, som fortrinsvis bygger på videnskabelig analyse af dyrenes genetiske baggrund.

Aktuelt er anlægget artsadministrator for sort hesteantilope, Uganda zebra og afrikansk løve (østafrikansk og sydøstafrikansk). Derudover indgår Givskud Zoo i de avlsprogrammer, der eksisterer, for de arter anlægget rummer. Anlægget er repræsenteret i arbejdsgrupper og har viceformands-posten i EAZA Antelope and Giraffid Taxon Advisory Group.

Naturbevarelse

Det zoologiske anlæg skal deltage i relevante naturbevarelsesprojekter.

Det Zoologiske Råds vurdering 2021

Anlæggets naturbevarelsesarbejde er tilfredsstillende. Givskud Zoo har bl.a. i 2019 støttet projekt i Argentina med at genintroducere kæmpeodder i verdens næststørste vådområde, Iberá Park, hvor kæmpeodderne forsvandt for ca. 30 år siden.

Derudover har Givskud Zoo etableret en Naturfond, der over de sidste 10 år har udbetalt ca. 1,5 mio. kr. (ca. 5 % af anlæggets nettofortjeneste) til naturbevarelsesprojekter rundt i verden. Der er bl.a. ydet flerårig støtte til Limbe Wildlife Centre på Camerouns vestkyst, dels til centrets formidling til lokale skolebørn og dels i 2020 til voliere i centret til konfiskerede gråpapegøjer, så de kan blive klar til gendudsætning i naturen. Derudover bl.a. støtte til brillebjørnen ved i samarbejde med World Land Trust (UK) at opkøbe yderligere regnskov i bjergområder i Ecuador, som kan være med til at sikre artens bevarelse.

Det Zoologiske Råd anbefaler:

- At anlægget fortsætter den positive udvikling af naturbevarelsesprojekter i takt med de økonomiske muligheder derfor. Desuden bør det overvejes at knytte naturbevarelsesarbejdet tættere på de arter, hvor anlægget også er artsadministrator, for derigennem at få en stærk "one plan approach" til naturbevarelsesaktiviteterne i anlægget.

Bidrag til forskning

Det zoologiske anlæg skal virke til støtte for forskning.

Det Zoologiske Råds vurdering 2021

Anlæggets forskningsarbejde er på et tilfredsstillende niveau. Anlægget samarbejder med universiteter og relevante zooanlæg om forskning nationalt og internationalt, og stiller sine ressourcer og viden til rådighed for Ph.d.-, speciale- og bachelorstuderende.

Givskud Zoo har bl.a. en aftale med Syddansk universitet (biologisk institut) om samarbejde med forskningsprojekter og undervisningstilbud. Derudover skal løvestambogen i et forskningsprojekt være med til at definere og kortlægge syd-øst afrikansk løves genetiske sammensætning i et samarbejde med Leyden Universitet i Holland. Givskud Zoo har endvidere aftale med IZW (Leibniz Institute for Zoo and Wildlife Research, Tyskland) omkring forskning i reproduktiv adfærd hos næsehorn og løve, hvor anlægget leverer materialer og faciliteter til relevante forskningsprojekter.

Det Zoologiske Råd anbefaler:

- At anlægget fortsætter det gode samarbejde med eksterne forskningsinstitutioner og i takt med de økonomiske muligheder prioriterer at udvikle en højere grad af egen forskningsproduktion, gerne i samarbejde med andre forskningsinstitutioner.

Baggrund

1. Vurderingsforløbet på Givskud Zoo

Det Zoologiske Råd besøgte Givskud Zoo den 7. oktober 2021.

Tilstede var:

Fra Givskud Zoo:

- Bestyrelsesformand Rikke Slott Buch, advokat
- Direktør Richard Østerballe
- Formidlings- og marketingchef Morten Hechmann Andersen

Fra Rådet for Zoologiske Anlæg:

- Bengt Holst, formand for rådet, særlig rådgiver
- Hanne Strager, biolog, næstformand, selvstændig rådgiver
- Catharina Eggers, embedsdyrlæge, Ministeriet for Miljø- og Fødevarer
- Ernst H. Andresen, embedsdyrlæge, Ministeriet for Miljø- og Fødevarer
- Jørgen Lund, driftschef Naturkraft
- Lisbeth Skovmand Høgh, direktør AQUA Akvarium & Dyrepark
- Maj Friis Munk, biolog, Ministeriet for Miljø- og Fødevarer

Fra Slots- og Kulturstyrelsen:

- Lotte Bjerre Kristoffersen, konstitueret enhedschef
- Lise-Lotte Bjerre, specialkonsulent, sekretær for rådet

Besøget foregik i anlægget og omfattede besigtigelse af anlægget og dialog med Givskuds Zoos ledelse om anlæggets opgavevaretagelse.

2. Om Rådet for Zoologiske Anlægs tilsyn

Rådet for zoologiske anlæg fører et løbende tilsyn med de zoologiske anlæg, der modtager statsligt driftstilskud, i henhold til lov om statstilskud til zoologiske anlæg (lov nr. 255 af 12/04/2000).

Formålet med at yde statsligt driftstilskud er i henhold til loven at tilskynde til en stadig højere grad af professionalisme i de zoologiske anlægs arbejde med formidling af viden om dyrene og deres levevis samt anlæggenes deltagelse i relevante avlssamarbejder og naturbevarelsesprojekter.

Som led i tilsynet foretager rådet faglige vurderinger af anlæggene. Den faglige vurdering baserer sig dels på anlæggets egen indberetning til Slots- og Kulturstyrelsen og på rådets besigtigelse af de enkelte anlæg. Rådet besigtiger anlæggene hvert an-

det år og følger op på besigtigelserne med en skriftlig vurdering af anlæggenes varetagelse af opgaverne efter loven. Rådets vurderinger tager udgangspunkt i zoolovens § 3, herunder:

- Anlæggets udvikling i forhold til den seneste 4-årsplan, tidligere vurderinger fra rådet samt evt. øvrige udviklingsplaner.
- Organisationsform herunder kravet i zooloven om en fuldtidsansat zoolog (cand. Scient.), øvrige tilskud fra offentlige myndigheder, nøgletal (samlet omsætning, antal årsværk, besøgende) samt udviklingen heraf.
- Ressourcegrundlag, herunder bygninger og anlæg.
- Formidling af viden om dyrene og deres levevis herunder særlige formidlingsprogrammer for børn og unge.
- Samarbejde, herunder avlssamarbejde nationalt og internationalt herunder hvilke samarbejder anlægget er koordinator for og hvilke man deltager i.
- Naturbevarelse, herunder hvilke projekter anlægget deltager i og på hvilket niveau.
- Status på anlæggets forskning – dels aktiviteter, hvor anlægget selv udøver forskning, dels aktiviteter, hvor anlægget bidrager ved at stille dyr/faciliteter og viden til rådighed for andres forskning.

Rådets vurdering bliver sammenfattet i en bedømmelse af anlæggets opgavevaretagelse efter følgende skala:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Tilsynsrapporten indeholder rådets vurderinger af og eventuelle anbefalinger til anlæggets drift og fortsatte udvikling. Rapporten giver samtidig anlæggets kommunale tilskudsyder en viden om det enkelte anlægs virksomhed og de rammer, anlægget arbejder i.